

Konsultasjoner i samiske spørsmål

Orientering på slaktemøter høsten 2021

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

06.09.2021

Konsultasjonsordningen er nå lovfestet

- Regjeringens forslag om å lovfeste konsultasjonsordningen ble vedtatt i Stortinget 7. juni 2021.
- Konsultasjoner mellom staten, representert ved departementene og Sametinget, har vært praktisert i mange år (Konsultasjonsavtalen fra 2005). Med den lovendringen som nå trer i kraft, formaliseres også tilsvarende ordninger for fylkeskommuner og kommuner.
- Nytt kapittel 4 i Sameloven:

§ 4-1. Saker som er gjenstand for konsultasjoner

Bestemmelsene i kapitlet her gjelder for lovgivning, forskrifter og andre beslutninger eller tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte. Bestemmelsene gjelder ikke for saker om statsbudsjettet.

Bestemmelsene i kapitlet her gjelder ikke for saker av generell karakter som må antas å ville påvirke hele samfunnet på samme måte.

I saker som er knyttet til naturgrunnet for samisk kultur, gjelder bestemmelsene i kapitlet her for tiltak og beslutninger som planlegges iverksatt i tradisjonelle samiske områder, eller som kan få virkning på samisk materiell kulturutøvelse i tradisjonelle samiske områder.

Bestemmelsene i kapitlet her gjelder ikke for Sametinget i saker hvor Sametinget har innsigelsesadgang etter [plan- og bygningsloven § 5-4](#).

Hva betyr endringene?

Det innebærer at alle forvaltningsnivåer skal konsultere med samiske interesser i saker som berører dem.

§ 4-2. *Rett til å bli konsultert*

§ 4-3. *Plikt til å konsultere*

§ 4-4. *Konsultasjonsplikt for fylkeskommuner og kommuner*

§ 4-5. *Varsling om saker som kan bli gjenstand for konsultasjoner*

§ 4-6. *Innholdet i og formålet med konsultasjonene*

§ 4-7. *Protokoll*

Konsultasjoner skal sikre at samiske interesser kommer tidlig inn i prosessene, og at de har en reell mulighet til å påvirke beslutningene. Formålet med konsultasjonene er å oppnå enighet om foreslåtte tiltak.

Samiske interesser kan ikke diktere utfallet. Det er fortsatt de folkevalgte organene som har siste ordet.

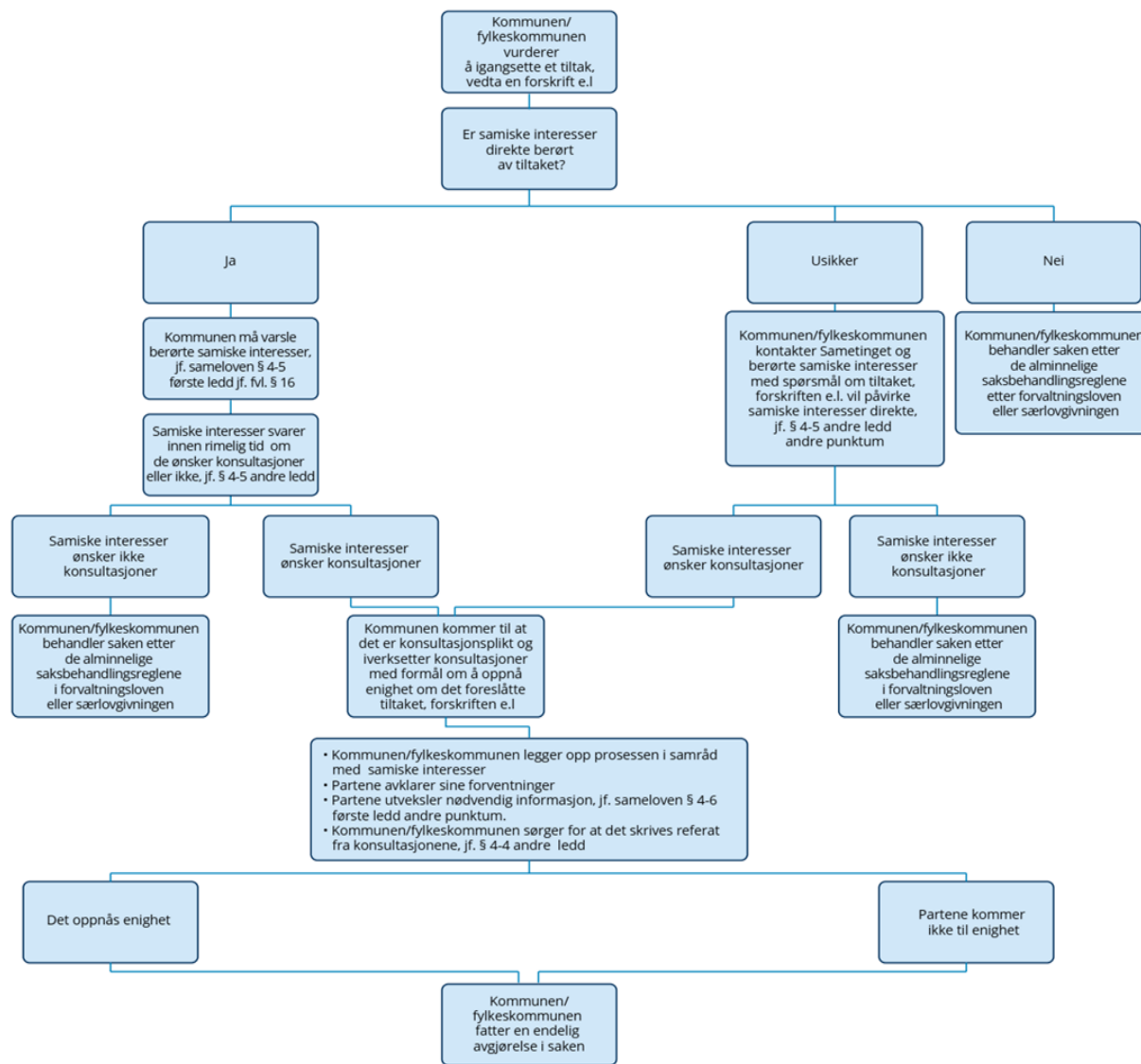
6 Konsultasjoner trinn for trinn

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Veileder

Veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser

Veilederen omtaler blant annet:

- Hva konsultasjoner er
- Når konsultasjonene skal starte
- Hvem som skal konsultere
- Hvem som skal bli konsultert
- I hvilke saker det er aktuelt å konsultere
- Hva som skjer hvis konsultasjonsreglene ikke er fulgt

Noen aktuelle spørsmål

Boks 3.12 Eksempler på saker som omfattes av konsultasjonsplikten

Det følger av § 4-4 andre ledd at hovedprinsippene for hvilke saker som er omfattet av konsultasjonsplikten vil være de samme som etter § 4-1.

Konsultasjonsplikten kan omfatte alle ideelle og materielle former for samisk kultur. Aktuelle sakstemaer kan for eksempel være musikk, teater, litteratur, kunst, media, språk, religion, kulturarv, immaterielle rettigheter og tradisjonell kunnskap, stedsnavn, helse- og omsorgstjenester, barnehager, utdanning, forskning, eiendoms- og bruksrettigheter, arealinngrep- og arealdisponeringssaker, næringsutvikling, reindrift, fiske, landbruk, mineralvirksomhet, vindkraft, vannkraft, bærekraftig utvikling, kulturminnevern, biomangfold og naturvern.

Boks 3.8 Hvem er representativ innenfor reindriftnæringen?

Når det skal avgjøres hvem som er representativ innenfor reindriftnæringen i Norge, må det skilles mellom forskriftssaker som gjelder store områder og enkeltinngrepssaker.

I forskriftssaker vil det være naturlig å konsultere med Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL). I konkrete inngrepssaker vil det derimot være naturlig å konsultere med de enkelte rettighetshaverne, normalt representert ved det enkelte reinbeitedistrikt og/eller berørt siida.

Kan en kommune konsultere reindriften om arealplanen gjennom den vanlige høringsrunden?

Svar: NEI

Til forskjell fra høring, er formålet med konsultasjoner å oppnå enighet om det foreslåtte tiltaket, forskriften e.l. Dette innebærer blant annet at det må være en reell dialog mellom partene gjennom utveksling av synspunkter og deling av nødvendig informasjon, se punkt 3.11. Det er videre en forutsetning at samiske interesser kommer tidlig inn i prosessene, og at det ikke gjøres realitetsbeslutninger før konsultasjonene tar til.

Hvem i kommunen skal reindriften konsultere med?

Svar: Administrasjonen v/kommunedirektøren

«At kommunedirektøren har et selvstendig ansvar for utredningens faktiske og rettslige grunnlag, innebærer at det er kommunens administrasjon som skal vurdere om det foreligger konsultasjonsplikt, og hvem som eventuelt skal konsulteres. Administrasjonen plikter også å gjennomføre konsultasjonene. Plikten til å konsultere med samiske interesser vil derfor være en del av den saksutredningen som skal ligge til grunn for et vedtak.»

Men «Dersom et folkevalgt organ ønsker å treffe et vedtak som ikke er basert på administrasjonens saksforberedelse, kan det være hensiktsmessig for det folkevalgte organet å konsultere før vedtaket treffes, eller sende saken tilbake til administrasjonen med oppdrag om å konsultere videre i saken.»

Boks 5.1 § 4-9 Virkning av brudd på konsultasjonsregler

Brudd på reglene om konsultasjoner i kapitlet her kan gi grunnlag for ugyldighet i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper.